

Innstilling frå fylkesutvalet til fylkestinget i Budsjett 2025/økonomiplan 2025-2028 - arbeidsdokument 4/24

Fylkesutvalet behandla i møtet 25.-26. november i PS 276/24 Budsjett 2025/økonomiplan 2025-2028 - arbeidsdokument 4/24. Under følgjer innstillinga til fylkestinget. Heile saksprotokollen frå møtet ligg i møteprotokollen frå møtet.

Innstilling til fylkestinget

Merknad: Lovmessige krav vert sikra til budsjettvedtak i Fylkestinget.

Fylkesbudsjettet for 2025 er avklart: Trygt, grønt og omfordelende

Fleirtalspartia SP, AP, Krf, MDG, SV og V har landa semje om budsjett for Vestland fylkeskommune 2025.

Me har landa eit ansvarleg budsjett, som i stor grad sikrar vidareføring av tenestene med moderat prisauke, grønne satsingar, inflasjonsjusterte driftstilskot på kultur og sterk satsing på vidaregåande opplæring.

Nokre av dei små og større konkrete prioriteringane for å støtta dei tre hovudmåla:

Trygt: Liv og helse først - oppstart av tre store rassikringsprosjekt, aukar og vedlikehaldsfondet på vei med 280 millionar for tryggare kvardagsveier. Vidareføring av kollektivtilbodet. Skulesatsinga – auka fullføring, betra psykisk helse og held lovnadane på investering i gode skulebygg.

Grønt: Auka vedlikehald på fylkesvegane handlar om å ta vare på verdiane me har. Fleire skal reisa kollektivt gjennom vidareførte kollektivtilbod og lågare prisauke på dei mest brukte billettkategoriene. Ladestasjonar for tunge køyretøy.

Omfordelende: Storsatsing på 145 millionar ekstra til inkludering og innanforskap for å sikre moglegheiter til alle. Vidare styrking av tannhelsetilbodet gjev betre helse. Vidareføre støtte til papirlause og støtta til Robin Hood-huset. Eit nytt stort regionalt kulturfond. Næringsretta satsinga sikrar arbeidsplassar og skapar verdiar i heile fylket.

I opplæringssektoren legg me særskilt vekt på auka fullføring, betra psykisk helse og språkopplæring for minoritetsspråklege (ukrainarar).

For å koma gjennom dei økonomiske utfordringane, må fylkeskommunen utsetja ein del store investeringsprosjekt, og aukar derfor vedlikehaldsarbeidet på fylkesveg. Fire store fylkesveginvesteringar vert prioriterte i åra som kjem: Heilevang, Tokagjelet, Poll til Poll og Atløysambandet. Andre må venta til Fylkestinget rullerer Regional Transportplan i juni 2025. Fylkeskommunen tek imot mange søknader om støtte. I tronge tider er det viktig å styrkja dei mange fellesskapa innan kultur, idrett og frivillig sektor, og det største løftet er auka priskompensasjon til løyvingane innan kultur, idrett og frivillig sektor. I tillegg sikrar me å ta vare på kulturarven gjennom å starta arbeidet med fellesmagasin for Hordaland(Sogn og Fjordane vart sikra i 2024).

Vestlandet er verdiskapingsfylket, og me vil vidareføra ordningane som støttar næringslivet. Vestland set av midlar til ladestasjonar for tunge køyretøy.

Driftsbudsjett

Politiske prioriteringar i økonomiplanperioden

Nettobudsjett pr. avdeling		Politiske endringar	2025	2026	2027	2028
02	Fellesutgifter- og inntekter		-12 082 566	-11 990 432	-12 042 932	-12 250 932
		02.01 Auka utbytte SFE og Valen	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
		02.02 Auka frie inntekter 26-27-28		-41 221	-41 702	-42 002
		02.03 Auka inntekt havbruksfondet	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
10	Politisk styring og kontrollorgan		73 316	70 983	73 983	70 983
		10.1 - Meir digitalisering, mindre reising	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
11	Organisasjon og økonomi		195 243	195 510	195 510	193 510
		11.1 - Skjerpa stillingskontroll	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
12	IKT og digitalisering		206 042	206 209	206 209	206 209
		12.1 - Beredskapsøvingar og ROS-analysar	500	500	500	500
		12.2 - Endå lågare utskiftingstakt på personleg IKT-utstyr	-600	-600	-600	-600
13	Eigedom og utbygging		612 860	612 127	612 127	612 127
		13.1 Opprinnelsesgaranti	1 200	1 200	1 200	1 200
18	Tannhelse		422 839	423 106	423 106	423 106
		18.1 - Takstauke avgrensa til prisvekst, ikkje marknadsjustering	1 600	1 600	1 600	1 600
		18.2 - Styrka tilbod til eldre avgrensa til 30.000, ikkje 35.000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
		18.3 - Rekruttering og stabilisering	5 000	0	0	0
20	Næring, plan og innovasjon		211 769	211 769	211 769	208 269
		20.1 - Redusere midler til regionale planer	-3 500	-3 500	-3 500	0
		20.2 - Ladeinfrastruktur tunge køyretøy	5 000	5 000	5 000	5 000
		20.3 - Inkluderingsprosjekt	1 000	1 000	1 000	1 000
		20.4 - Inkluderingsprosjekt i arbeidslivet	1 000	0	0	0

		20.5 - Delvis prisvekst Vilvite og ViteMeir	575	575	575	575
		20.6 - Varmere våtere villere	400	0	0	0
		20.7 - Ny ordning raudt til grønt	5 000	5 000	5 000	5 000
		20.8 - Kutte ordning berekraftig samfunnsutvikling	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
		20.9 - Ladeinfrastruktur tunge køyretøy (saldering fond 20.2)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
30	Opplæring og kompetanse		4 199 864	4 195 264	4 196 764	4 190 264
		30.1 - Motpost Generelt nedtrekk vgs / sak om heilskapleg tilbodsstruktur	2 200	33 313	49 913	62 513
		30.2 - Særskilt språkopplæring	10 000	10 000	10 000	0
		30.3 - Auke rammene til fagskulen	5 000	5 000	5 000	5 000
		30.4 - Demokratiprojekt	1 000	0	0	0
		30.5 - Inkludering og fullføring	20 000	20 000	20 000	20 000
		30.6 - Nedtrekk sentraladministrasjon	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
		30.7 - Nedtrekk rett til oppflytting 3 grupper	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
		30.8 - Skulepsykologer – fase ut ordninga	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
		30.9 - Nedtrekk, ny tilbodsstruktur (30.1)	0	-27 200	-40 130	-49 300
		30.10 - Generelt nedtrekk (30.1)	0	0	0	0
		30.11 - Inkludering og fullføring (saldering sentralt skulefond og dispfond 30.5)	-2 500	-5 413	-9 083	-12 513
		30.12 - Særskilt språkopplæring (saldering dispfond 30.2)	-10 000	-10 000	-10 000	0
40	Kultur og folkehelse		391 818	389 985	389 985	389 985
		40.1 - Styrke tilskot Kulturelt utviklingsprogram (KUP)	560	560	560	560
		40.2 - Styrke tilskot Stønad etter vedtak	470	471	472	473
		40.3 - Betre situasjonen for dei ureturnerbare papirlause flyktingane i Vestland	1 900	1 900	1 900	1 900
		40.4 - Planlegging Griegkvartalet	1 000	0	0	0
		40.5 - Planlegging Samlingsssentrum / Fellesmagasin	1 000	0	0	0
		40.6 - Støtte til Friluftslivets år 2025	1 000	0	0	0
		40.7 - Prisvekst driftstilskot	9 000	9 000	9 000	9 000

		40.8 - Utvandrarjubileum	500	0	0	0
		40.9 - Auka satsing Robin Hood	400	200	200	200
		40.10 - Regionale kulturbygg	20 000	20 000	0	0
		40.11 - Kutte ordning berekraftig samfunnsutvikling	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
		40.12 - Regionale kulturbygg (saldering fond)	-20 000	-20 000	0	0
		40.13 - Planlegging Griegkvartalet (saldering fond 40.4)	-1 000	0	0	0
		40.14 - Planlegging Samlingsssentrum / Fellesmagasin (saldering fond 40.5)	-1 000	0	0	0
		40.15 - Støtte til Friluftslivets år 2025 (saldering fond 40.6)	-1 000	0	0	0
50	Mobilitet og kollektivtransport		3 872 617	3 929 617	3 977 617	4 200 617
		50.1 - Videreføre studentrabatt enkeltbillett	15 000	15 000	15 000	15 000
		50.2 - Rabatt for verneplikt lik som studentrabatt, enkeltbillett og periodekort	2 000	2 000	2 000	2 000
		50.3 - Reiserabatt, maks tak 30% rabatt	12 000	12 000	12 000	12 000
		50.4 - Turistrute - buss	2 000	0	0	0
		50.5 - Auka ruteproduksjon byvekstområdet og konkurransedyktige prisar (post 66)	30 000	43 000	68 000	71 000
		50.6 - Turistrute Hardanger - båt	2 000	1 000	0	0
		50.7 - Flybuss Sogndal og Førde	0	0	0	0
		50.8 - Kansellere tiltak ekstraordinær auke periodebillett	16 000	16 000	16 000	16 000
		50.9 - Redusere sonestrukturkonsekvens, akseptere 90m->60m	10 000	10 000	50 000	50 000
		50.10 - Prisauke 3% på 24t + 7d billett	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
		50.11 - Saldering tiltak i Miljøløftet, unngå kutt (post 66)	-55 000	-55 000	-95 000	-95 000
		50.12 - Saldering ny satsing Miljøløftet (post 66)	-19 000	-19 000	0	0
		50.13 - Auka passasjergrunnlag	0	-10 000	-13 000	-16 000
60	Infrastruktur og veg		1 896 197	1 755 861	1 755 861	1 755 861

		60.1 - Vedlikeholdspakke	0	140 000	140 000	0
		60.2 - Innovativ skredsikring, overføre frå tunnelsikring	100 000	0	0	0
		60.3 - Naturrestaurering	10 000	0	0	0
		60.4 - Dekkelegging	20 000	0	0	0
		60.5 - Innovativ skredsikring, overføre frå tunnelsikring (60.2)	-100 000	0	0	0
		60.6 - Vedlikeholdspakke (saldering fond 60.1)	0	-140 000	-140 000	0
		60.7 - Dekkelegging (saldering fond 60.4)	-20 000	0	0	0
		60.8 - Naturrestaurering (saldering fond 60.3)	-10 000	0	0	0

Nettobudsjett pr avdeling

Justert nettobudsjett pr. avdeling		2025	2026	2027	2028
02	Fellesutgifter- og inntekter	-12 112 566	-12 061 653	-12 114 634	-12 322 934
10	Politisk styring og kontrollorgan	72 316	69 983	72 983	69 983
11	Organisasjon og økonomi	175 243	175 510	175 510	173 510
12	IKT og digitalisering	205 942	206 109	206 109	206 109
13	Eigedom og utbygging	614 060	613 327	613 327	613 327
18	Tannhelse	424 439	419 706	419 706	419 706
20	Næring, plan og innovasjon	212 044	210 644	210 644	210 644
30	Opplæring og kompetanse	4 214 864	4 210 264	4 211 764	4 205 264
40	Kultur og folkehelse	400 448	397 916	397 917	397 918
50	Mobilitet og kollektivtransport	3 882 617	3 939 617	4 027 617	4 250 617
60	Infrastruktur og veg	1 896 197	1 755 861	1 755 861	1 755 861
Totalsum		-14 396	-62 716	-23 196	-19 995

02 Fellesutgifter- og inntekter

Fylkestinget legg til grunn eit noko høgare utbyte frå Valen kraftverk og SFE enn fylkesdirektør. Det same gjeld havbruksinntektene. Fylkestinget justerer vekst i frie inntekter med erfaringstal.

10 Politisk styring og kontrollorgan

10.1 - Meir digitalisering, mindre reising

Reiser skal reduserast til det nødvendige, og møter/kurs som medfører flyreiser, hotell, utanlandsopphald skal vera nøye vurdert(dette hindrar ikkje naturlege arbeidsreiser i vår desentraliserte organisasjon). Det vert oppfordra til å laga best mogleg arrangement lokalt. Fylkesutvalet held fleire møte digitalt, og elles i Bergen og Leikanger. Hovudutvala held fysiske møte rundt om i fylket, men held fleire digitalt. Bruk av digitale verktøy skal bidra i effektivisering av drifta, jfr nedtrekk post 10.

11 Organisasjon og økonomi

11.1 - Skjerpa stillingskontroll

Vestland fylkeskommune vart raskt ein sterk og attraktiv organisasjon som tydeleg definerte rolla vår som regional utviklingsaktør. Fylkeskommunen har også tatt på seg nye oppgåver innan td tannhelse, og har styrkt oss på mange område. Organisasjonen har også styrkt den lønsmessige konkurransekrafta, og framstår i dag som attraktiv å arbeida i, og det skal den vera som ein sterk regional utviklingsaktør for Vestlandet.

Fylkeskommunen skal ha dei dyktigaste tilsette, og tilby ryddige arbeidsvilkår til rett løn. Fylkesdirektøren har i ein periode praktisert stillingskontroll. Denne vert no skjerpa, og skal for organisasjonen samla fungera som stillingsstopp innan desse føresetnadene: Fylkestinget har tillit til at Fylkesdirektør utarbeider ei skjerpa stillingskontroll med tilhøyrande oppgåvegjennomgang, der tal stillingar vert redusert utan oppseiingar, men med større intern omplassering, og fokuset vert på administrative funksjonar. Fylkestinget har tillit til at tiltaket ikkje medfører utilsikta verknader på tenesteproduksjonen, og det skal td ikkje gå ut over td undervising, tannklinikktjenester, reinhald. Fylkesutvalet held ein fast dialog med fylkesdirektør om korleis vidareutvikla ein sterk, framoverlent organisasjon som løyser oppgåvene rimelegast mogleg, og viser veg i beste praksis i offentleg sektor.

12 IKT og digitalisering

12.1 - Beredskapsøvingar og ROS-analysar

13 Eigedom og utbygging

13.1 Opprinnelsesgaranti

Det bli sett av midlar på driftsbudsjettet til å kjøpe opprinnelsesgaranti for straumbruken i fylkeskommunen. Det er ein del av scope 2 som skal rapporterast på i tråd med GHG- protokollen.

18 Tannhelse

18.1 - Takstauke avgrensa til prisvekst, ikkje marknadsjustering

18.2 - Styrka tilbod til eldre avgrensa til 30.000, ikkje 35.000

18.3 - Rekruttering og stabilisering

Vestland fylkesting ber administrasjonen jobbe vidare mot staten for å sikre finansiering til nye samlokaliserte arealar for tannhelsetenesta sitt kompetansesenter på Årstadvollen.

20 Næring, plan og innovasjon

Biokol kan ha ei viktig rolle i å redusera klimagassutsleppa . Fleire fylker deltek i eit konsept via Regionalt miljøprogram i landbruket, samarbeid med private bedrifter og bønder i eit spleiselag. I praksis sponsar bedriftene for at bøndene skal spreia biokol på jorda, og som takk for betalinga kan dei føra klimakutta biokolet fører til inn i sine klimarekneskap. Dette er praktisk og jordnær klima og miljøpolitikk. Fylkestinget bed fylkesdirektør undersøkje korleis Vestland også kan delta her, og komme tilbake til hovedutval for Næring med eiga sak.

20.1 - Redusere midler til regionale planer

Planarbeid er kjerneverksemd for fylkeskommunen, og arbeidet skal planarbeidet skal derfor tilpassast innan dei tilgjengelege ressursane i organisasjonen. Dimensjoneringa av planarbeidet skal tilpassast kost/nytt for å nå ønskt utvikling. Fylkestinget aukar derfor ikkje ramma for midlar til regionale planar i økonomiplanperioden.

20.2 - Ladeinfrastruktur tunge køyretøy

Vestland fylkeskommune byggjer ut ladeinfrastruktur for tunge køyretøy. Fylkestinget investerer kr 5 mill årleg i eit tilskotsordning for å byggja ut ladeinfrastruktur for tunge køyretøy i fylket.

20.3 - Inkluderingsprosjekt

20.4 - Inkluderingsprosjekt i arbeidslivet

20.5 - Delvis prisvekst Vilvite og ViteMeir

20.6 - Varmere våtere villere

20.7 - Ny ordning raudt til grønt

Fylkestinget set av 5 mill for å auka kunnskapen om påverknad på villaks og aure i PO3 og PO4. Prosjektet skal ha som målsetjing at Vestland kjem i grøn sone i trefikkjossystemet, og gjennomførast i samarbeid med forrskningsmiljø og næringa. Hovudutval for næring arbeidar vidare med innretning.

30 Opplæring og kompetanse

Vestland skal vere ein attraktiv region for ungdom, og gjennom sak om Tilbudsstruktur vi har hatt i haust, har det blitt lagt eit grunnlag for variert utdanningstilbod med god kvalitet, over heile Vestland og som er tilpassa framtidig elevtal. Her er med dette innsparringar vi tek med oss i budsjettarbeidet.

Fylkestinget ber fylkesdirektør prioritere utgreiingsressursar til verbalpunkt og notar i budsjettet for 2023 og 2024 innan opplæringssektoren, og ber om at fylkesdirektør svarar på desse slik at det dannar grunnlag for arbeid i budsjett for 2026 og vidare. Særleg ordlyden frå budsjettvedtak i 2024: «Det er behov for ein gjennomgang av korleis vi løyser oppgåver og nivå/omfang av desse, for å sikre at opplæringssektoren fornyar og forbetrar seg i tråd med vår eigen temaplan og sentrale føringar. I kunnskapsgrunnlaget skal ein sjå på nivå/omfang av dei lovpålagte oppgåvene. Det skal også gjennomførast ei konsekvensvurdering for ulike nivå av innsparring. Det er viktig at hovudutvalet er tett kopla på slik at justering av omfang og nivå er godt politisk forankra.»

30.1 - Motpost Generelt nedtrekk vgs / sak om heilskapleg tilbudsstruktur

I rammeoversikta i arbeidsdokument 4 ligg det ein samlepost med tittel "Generelt nedtrekk vgs/sak om heilskapleg tilbudsstruktur". Dette tiltaket er ein motpost for å nulle ut samleposten, gjeldande innsparringstiltak er spesifisert i eigne tiltak.

30.2 - Særskilt språkopplæring

Situasjonen med krigen i Ukraina, har gjort at vi har fått fleire med utilstrekkelege språkkunnskapar. Dette har også vore spela inn som eit viktig innsatsområde frå administrasjonen si side. Vi har derfor

sett av 40 millionar over 4 år for å møte dette. Målet er å styrke denne gruppa sitt høve til å få utdanning av god kvalitet, og seinare deltaking i arbeidslivet.

30.3 - Auke rammene til fagskulen

Fagskulen er viktig for å utdanna kompetent arbeidskraft i det verdiskapande og Grøn region Vestland framover. Det fylkeskommunale tilskotet til fagskulen Vestland skal ikkje fasast ut, men skal tilpassast dei økonomiske rammene til fylkeskommunen og sikre at fagskulen har tilstrekkelege ressursar til å vidareutvikle studietilboda og kunne tilby nye studieretningar. Fylkestinget ber om ei sak som ser på dei overordna måla og strategiane til Fagskulen i Vestland, og saka leggjast fram for fylkestinget før sommaren 2025. Vidare ber fylkestinget styret for Fagskulen sjå på auka inntektspotensiale gjennom brukarbetaling frå skuleåret 2025-2026.

30.4 - Demokratiprojekt

Det er ynseleg at fleire ungdommar stemmer ved fylkestingsval, og folkevalde på fylkestinget har teke initiativ for å for å auke valdeltakinga. Vi ynskjer å bevare og styrke demokratiet, og det er difor sett av ein million til dette prosjektet.

30.5 - Inkludering og fullføring

Fylkestinget tek på alvor at tendensen framover er at fleire ungdommar treng tilrettelegging og ekstra innsats for å fullføre vidaregåande. Derfor legg vi inn ekstra 20 millionar kroner til ekstra stimuleringsiltak pr år i perioden 2025-28, for å styrke denne innsatsen. Vi står også framfor fullføringsreformen, som vil tilrettelegge for at fleire kjem i utdanning og etterkvart i arbeid. Dette er positivt, men vil også krevje ekstra ressursar. Derfor er ei slik satsing på fullføring med 80 millionar over 4 år svært viktig å få sett i gang med. Hovudutval for opplæring og kompetanse får ansvaret med å administrere dei.

40 Kultur og folkehelse

Kulturlivet, idretten og frivilligheita sikrar gode opplevingar for store og små, og byggjer samfunnet. Dyrtida har råka kulturlivet, idretten og frivilligheita hardt. For Vestland fylkeskommune er det då viktig å sikre kulturaktørane tryggleik for drifta i tida som kjem, framfor nye store satsingar. Difor er hovudprioriteringa vår å styrkja tilskotsmottakarane som får tilskot frå budsjettvedtak med 9 millionar kroner for å sikra at dei får tilskot i tråd med løns- og prisveksten.

40.1 - Styrke tilskot Kulturelt utviklingsprogram (KUP)

Fylkestinget ønskjer å opprette eit slagkraftig regionalt kulturfond på 15 millioner ved å slå saman Kulturelt utviklingsprogram med staten si nye satsing på regionale kulturfond. Dette skal vere spydspissen av tilskotsordningar for kulturlivet i Vestland fylkeskommune, og bidra til å styrkja eksisterande og nye kulturføremål. Hovudutval for kultur, idrett og inkludering får i oppgåve å opprette ordninga.

40.2 - Styrke tilskot Stønad etter vedtak

40.3 - Betre situasjonen for dei ureturnerbare papirlause flyktningane i Vestland
Fylkestinget vidarefører 1,5 millionar til transport og opplæring i tråd med tidlegare vedtak, samt 400 000 til å vidareføre naudsynt tannhelsehjelp for papirlause. Fylkestinget viser elles til sak om Papirlause som vert vedteken i fylkestinget desember 25.

40.4 - Planlegging Griegkvartalet

40.5 - Planlegging Samlingsentrum / Fellesmagasin

Fylkeskommunen har lenge arbeidd for fellesmagasin for å sikra kulturarven i Hordaland. Musea i tidlegare Hordaland har stort behov for eit nytt fellesmagasin for å avlaste og sikra forvaltning av museale gjenstandar. Situasjonen er prekær, og vi står i fare for å tapa uerstattelige objekt. Fylkestinget ber fylkesdirektør intensivere arbeidet med å byggja eit nytt fellesmagasin. Den fylkeskommunale tomten på Haukås vert mellom lokalitetane som vurderast.

40.6 - Støtte til Friluftslivets år 2025

40.7 - Prisvekst driftstilskot

Hovudprioriteringa vår å styrkja tilskotsmottakarane som får tilskot frå budsjettvedtak med 9 millionar kroner for å sikra at dei får tilskot i tråd med løns- og prisveksten.

40.8 - Utvandrarjubileum

40.9 - Auka satsing Robin Hood

Robin Hood huset gjer ein svært viktig jobb med å begrense effektane av fattigdom og utanforskap, og som eit viktig møttested for økonomisk vanskelegstilte og nettverkssøkande i Bergen og omeng. Vestland fylkeskommune vil støtte Robin Hood huset og styrker derfor med 200 000 kr i åra framover for å unngå kutt for eit tilbod som dessverre har vist seg å vere meir naudsynt enn på lenge. I tillegg løyver Fylkestinget 200 000 ekstra for 2025 som ei 20-års jubileumsgåve.

40.10 - Regionale kulturbygg

50 Mobilitet og kollektivtransport

Fylkestinget vidarefører kollektivsatsingane, slik at fleire vil reisa kollektivt. Me premierer fast reisande, og tek vekk den foreslåtte ekstraordinære takstauken på 30-dagarskort, slik at den vert 4%.

Fylkestinget ønskjer å betra kollektivtilbodet i distrikta ved å be fylkesdirektør utarbeida framlegg (politisk sak) til korleis rutetilbodet kan styrkjast, med særleg vekt på å sikra gode korrespondansar buss/ferje/båt.

Fylkestinget ber fylkesdirektør om å gå i dialog med dei private kollektivselskapa med mål om å få til eit betre og meir samanhengande kollektivtilbod samla sett.

Spesielt om byvekstområdet

Vestland fylkeskommune viser til Sak 49/24 i Miljøløftet «Bruk av post 66-midlar (Regjeringas bompenggeavtale) – tilskot til betre kollektivtilbod». Gjennom byvekstavtalen vert Bergensområdet tildelt 126 mill. kr. for 2024 over post 66, tilskot til betre kollektivtilbod, tilsvarande i 2025.

Som følge av at Bybanens byggetrinn 5 til Åsane BT5 er utsatt og ikkje har statleg finansiering, vart det foreslått å nytte 74 millionar til å nedbetale bompengelån. Fylkeskommunen ønskjer å styrkja kollektivtilbodet i byvekstområdet og i staden nytte dei midlane som er tilgjengeleg som tilskot til betre kollektivtrafikk og ikkje nedbetalinga av bompengelån. Dette spørsmålet er reist i styringsgruppa for Miljøløftet, og fylkestinget vil arbeida for denne løysinga.

Vestland fylkeskommune er i ein svært krevande situasjon med høg pris- og kostnadauking på kollektivtransporten. For fylkestinget er utsleppsreduksjon og nullvekst i transport viktige mål. Fylkestinget ønskjer å koma bystyret i Bergen i møte ved å bruka dei 74 millionane og kommande statlege midlar frå bompengeforliket til å styrkja kollektivtilbodet i staden for å betala ned bompengelånet for BT4.

Bystyret seier som kjent frå seg auka bompengar i bompengeringen i Bergen, noko som medfører at ein del prosjekt i Bypakke Bergen ikkje blir realiserte.

Fylkestinget inviterer derfor Bergen kommune og kommunane i Miljøløftet til samtalar om å få til den nødvendige auken i kollektivproduksjon. Fylkestinget ønskjer ikkje å påføra dei faste reisande for stor prisauke på periodehorta. Dermed må auke i tilbodet finansierast på annan måte, og me merkar oss at Bystyret i Bergen ber oss om å halda billettprisane nede. Fylkestinget innfører ikkje reklame på kollektiv.

Fylkestinget ber fylkesdirektør ta opp att arbeidet med å sjå kollektivtilbodet og reiselivet i samanheng (t.d. «Travel like the locals»), for å både betre mobiliteten til turistar og auke inntektene til Skyss. Fylkestinget viser til veksten i reiselivet i Vestland, og ber fylkesdirektør gå i kontakt med næringa for å finne løysingar som sikrar god besøksforvaltning, god kollektivpolitikk og auka billettinntekter.

Buss og bane

Fylkestinget ber Skyss gjera det lettare å velja ulike betalingsordningar for periodehort, og ber Skyss om å tilby ulike betalingsordningar som reduserer transaksjonskostnader og forenkler administrasjonen.

For å gjera det å vera fast kollektivreisande enklast råd, ber fylkestinget Skyss om å utgreia eit "kollektivabonnement" som produkt, som brukar automatisk trekk av betalingskort (slik som ved strøymetenester).

Fylkestinget ber fylkesdirektør utgreie mogleg kollektivtilbod på nattestid mellom Bergen Busstasjon og Bergen Lufthavn Flesland. Bergen Lufthavn åleine er ein stor arbeidsplass med 4000 arbeidstakarar, og fleire av dei arbeidar på natt grunna arbeid knytt til første og siste flyavgang. Det er og andre arbeidsplassar i området med nattskift. I utgreiingsarbeidet blir lokale verksemder/arbeidstakarorganisasjonar inkludert.

Snik skal reduserast. Fylkestinget ber Skyss auka innsatsen mot sniking på kollektiv, då dette undergrev legitimiteten til betalingsviljen og dermed heile kollektivtilbodet.

Båt og ferje

Fylkestinget ber administrasjonen gå i dialog med staten for å få kompensert for kostnadsauke og der gratisferjer medfører auka ruteproduksjon. Når pris- og kostnadsauke gjer det naudsynt å auke ferjetakstane med ei eller fleire sone, så får ikkje fylkeskommunen kompensert den nye auka kostnaden.

Fylkestinget er positiv til at gratisferjer reduserer kostnadsulemper for innbyggjarane i lokalsamfunn i distrikta. Men, me registerer at gratis ferjer har medført auka biltrafikk, og ferjekøar, som ofte skriv seg frå reisande som ikkje er fastbuande der ferja går. Fylkestinget ber Regjeringa greia ut om høve til å reise gratis kan bli knytt til folkeregistrert adresse gjennom autopassavtalane for ferje. På denne måten vil turistar og besøkjande betale full pris.

Godsruta Gulen, Solund mv: Godsruta er ikkje ein del av primæroppgåvene til fylkeskommunen, men er viktig for næringslivet og lokalsamfunna dei trafikkerer. Ruta vert vidareført ut kontraktsperioden. Eventuell vidareføring etter dette må overlatast til andre.

Fylkestinget understrekar forventninga om ei oppfølging og ferdiggjering av ei sak om heilskapleg ferje- og hurtigbåttenester i Vestland fylkeskommune

50.1 - Vidareføre studentrabatt enkeltbillett

Fylkestinget vidarefører studentrabatt på enkeltbillett.

50.2 - Rabatt for verneplikt lik som studentrabatt, enkeltbillett og periodekort
Vernepliktsrabatt blir sett til same innretting som studentrabatt, både for enkeltbillett og periodekort.

50.3 - Reiserabatt, maks tak 30% rabatt

Fylkestinget vidarefører reiserabatten men maksrabatten vert sett ned frå 40 til 30% med uendra rabattstige. Dette gir framleis høgare rabatt enn i Oslo.

50.4 - Turistrute – buss

Fylkestinget ber Skyss innføra eige takstopplegg for ruta tilpassa betalingsevna i turistnæringa. Fylkestinget ber Fylkesdirektør gå i dialog med reiselivsnæringa om å overta ruteproduksjonen som gjeld turisme.

50.5 - Auka ruteproduksjon byvekstområdet og konkurransedyktige prisar (post 66)

Fylkestinget ønskjer å styrkja kollektivtilbodet i byvekstområdet og i staden nytte dei midlane som er tilgjengeleg som tilskot til betre kollektivtrafikk til å styrke kollektivtrafikken, og ikkje nedbetalinga av bompengelån på Bybanen BT4

50.6 - Turistrute Hardanger - båt

Vestland har ein betydeleg vekst i turismen. Det må difor vera eit mål at ruter som er reine «turistruter» vert utvikla og drivne kommersielt. Fylkesdirektør vert beden om å ha dialog med involverte partar om korleis dette kan skje på ein føreseieleg og god måte. Turistruta vert vidareført, og billettakstar for turistar vert heva til same nivå som for turistrute Sogn. Me ber likevel Skyss vurdere billettordningar som sikrar at ruta kan vera eit kollektivtilbod til lokale innbyggjarar.

50.7 - Flybuss Sogndal og Førde

Desse vert vidareført, men får auka takstar slik at dei vert sjølvfinansierande (ca kr 60 i auke,- pr vaksenbillett)

50.8 - Kansellere tiltak ekstraordinær auke periodebillett

Fylkestinget vidarefører kollektivsatsingane og tek vekk den foreslåtte ekstraordinære takstauken på 30-dagarskort, slik at den vert 4%.

50.9 - Redusere sonestrukturkonsekvens, akseptere 90m->60m

Fylkestinget endrar ikkje Sone A no, men arbeidar vidare i 2025 for å sjå på moglege endringar i Sone A frå 2026. Endringane skal drøftast mellom partane i Miljøløftet. Føresetnaden er at endring tek omsyn til nullvekstmålet, byvekstavtaleområdet og dei store befolkningstette områda rundt Bergen kommune.

Fylkestinget ber fylkesdirektør i arbeidet med endra sonestruktur også arbeida ut ny app-løysing, som kombinerer reiseplanleggar og billettkjøp, med funksjonar som td Ruter har. Målet er at ny app vert innført i samband med endring av Sone A.

Fylkestinget endrar billettvarigheit frå 90 til 60 minutt, og deretter 30 min pr ekstra sone, slik dei andre kollektivselskapa gjer.

60 Infrastruktur og veg

Fylkestinget syner til budsjettmerknad i PS 116/23 om planlegging, framdrift og finansiering av skredsikring. Ein bed om at arbeidet vert intensivert og at Fylkesdirektør ser på moglegheita med å samkøyra reguleringsplanarbeid og prosjektering slik det vert gjort på utbygging av bybanen. Fylkestinget har ei klar forventning om at Vestland fylkeskommune og Kontaktutvalet som er oppretta for prosjekta på Fv 49, Tokagjelet og «Poll til Poll», som ein del av E 134 arm til Bergen, også arbeider for samfinansiering av desse prosjekta. Låneopptak for fylkeskommunen sitt bidrag til desse prosjekta skal finansierast av øyremerka skredsikringsmidlar avsett på bundefond.

Fylkestinget er urolege for at samfunnet ikkje er i stand til å forebyggja naturødeleggingar som følgje av ekstremvær. Me meiner også at det må gjerast nye vurderingar av førebyggjande tiltak, då ekstremvær treff tilfeldig, slik vi opplevde med Edna bru i Ullensvang.

Vestland fylkeskommune hadde skader for nærare 200 millionar etter uveret Jacob, men fekk likevel ikkje komepensasjon frå staten for dette. Samstundes krev staten at fylkeskommunane skal auka satsingane utan at fylket vert sett økonomisk stand til å betra arbeidet samla sett.

Fylkestinget ber derfor fylkesordførar om å gå i dialog med staten om korleis staten vil auka rammene for førebyggjing av skred og flaum, der nye og rimeleg løysingar kan vera ein del av arbeidet.

Fylkestinget set av midlar til Storelva bru i økonomiplanperioden.

60.1 - Vedlikehaldspakke

Fylkestinget viser til at den politiske prioriteringa av eit Vedlikehaldsfond over fleire år har gitt eit monaleg løft knytt til kritisk nødvendig utbetring av fylkesvegnettet. I tråd med vedteken drifts og vedlikehaldsstrategi utvidar fylkestinget difor virketida for fondet med 140 mill pr. år i to nye år, 2026 og 2027. Trygge skuleveggar skal vera del av pakken, som fylkesdirektør og Hovudutval for samferdsle og mobilitet utarbeider endeleg vilkår for.

Fondet skal også kunna nyttast i kombinasjon med mindre investeringsprosjekt, der 30 mill vert øyremerka samfinansieringstiltak.

60.2 - Innovativ skredsikring, overføre frå tunnelsikring

Fylkestinget sitt mål er trygge og tenlege kvar dagsvegar. Det er viktig å få mest mogeleg tryggleik att for pengane ein løyver. Fylkestinget bed difor Fylkesdirektør leggje fram sak med vurdering av omfordeling av heile eller deler av uprioriterte midlar til tunelloppgradering kan nyttast til innovativ skredsikring. Fylkestinget delegerar til fagutvalet å fatte endeleg vedtak.

60.3 - Naturrestaurering

Restaurering av natur er ein del av forpliktingane i Montrealavtalen. Fylkestinget set av 10M til å setje i gang tiltak i samband med prosjekt som ikkje har anna finansiering av restaurering. I framtidige infrastrukturprosjekt der det er relevant skal restaurering bakast inn i heilskapen i prosjekta. Fylkeskommunen skal framleis søke statlege midlar og påverke staten til å styrke finansiering av naturrestaurering.

60.4 - Dekkelegging

Det blir sett av 20M til auka dekkelegging i 2025

Investering

Fylkestinget prioriterer fire store fylkesveginvesteringar i perioden: Heilevang, Tokagjelet, Poll-til-Poll og Atløysambandet. Andre investeringsprosjekt avklarast på vanleg måte i Regional transportplan i juni 2025.

Rassikring av Heilevang har no fått endeleg avklaring, og oppstart skjer som vedteke.

Etter sak i haust om tilbudsstruktur er investeringsprogrammet på skule følgande: prosjekt som skal gjennomførast; Dale vgs, Eid vgs, Firda vgs(aula), Kvam vgs, Langhaugen vgs, Mo og Øyrane jordbruksskule, Måløy vgs, Slåtthaug vgs, Sogndal vgs(rehab symjehall) og Stord vgs. På utviklingssida har vi prosjekt på Austrheim vgs, Fusa vgs, Laksevåg og Bergen Maritime vgs, Os vgs og Sogn jord og hagebruksskule samt Årstad vgs. Ein skal også vurdere utviding av Fyllingsdalen vgs.

Vegprosjekt	2025	2026	2027	2028	Total
Ferjeavløysing Atløysambandet	18 700	0	0	0	18 700
Ferjeavløysing Masfjordbrua	2 900	0	0	0	2 900
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	342 300	225 600	0	0	567 900
Fv 5402 Bavallsvegen	98 200	96 900	57 900	0	253 000
Fv. 161 Åsen–Helleskaret	80 500	10 400	0	0	90 900
Fv. 548 Skånevig - Nesvågen - Flesjo	75 600	63 800	0	0	139 400
Atløy	5 000	50 000	450 000	450 000	955 000
Skredsikring					
Fv. 609 Heilevang	131 500	310 500	310 500	310 500	1 063 000
Fv. 722 Flovegen	19 900	0	0	0	19 900
Skredsikring - samleløyving	129 200	157 400	113 500	112 100	512 200
Tokagjelet	50 000	150 000	200 000	200 000	600 000
Poll-til-Poll		40 000	70 000	170 000	280 000
Kultur og Regional utvikling					
Arkivdepot	47 600	0	0	0	47 600
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Gulatinget			29 000		

Opplæring					
Utstyr	20 000	20 000	20 000	20 000	

Atløy

Den tronge fylkesøkonomien set grenser for investeringane framover. Ferjeavløysingsprosjektet Atløysambandet skal likevel gjennomførast i tråd med rammene som ligg føre.

Ferjeavløysingsprosjektet til Atløy vert tilført 5 mill ekstra til planleggingsarbeid / vurdering av kostnadsreducerande tiltak, med sikte på oppstart av anlegget i 2026.

Det er vidare ein føresetnad at fylkestinget i oppstartsvedtaket har høve til å vurdere saka på nytt dersom utbyggingskostnadane vert vesentleg høgare enn det som ligg til grunn i saka. Vi meiner tilknytingsveggar og bru bør lysast ut i ein heilskap, slik at ein har betre kontroll med kostnadane. Dersom det ikkje er nok planleggingskapasitet hos fylkeskommunen, ber vi om at fylkesdirektøren kjem attende med ei sak.

Det må arbeidast vidare mot staten for at rentekompensasjonsordninga vert utvida utover 01.06.2027, og at ferjeavløysingsordninga totalt sett vert betre.

Tokagjelet og Poll-til-Poll

Rassikring av FV i Tokagjelet og deretter mellom Nordre- og Austrepollen er dei høgast prioriterte rassikringsprosjekta, og fylkesdirektør skal setja i gang arbeidet med Tokagjelet utan opphald i 2025. Tokagjelet er eit stort prosjekt, og det vert arbeidd med samfinansiering i dialog med staten og kommunane. Låneopptak for fylkeskommunen sitt bidrag til desse prosjekta skal finansierast av øyremerka skredsikringsmidlar avsett på bundefond.

Gulatinget

Gulatinget er eit lenge planlagt prosjekt, og det vert arbeidd vidare med planane om å etablera eit besøks- og kunnskapssenter på Gulatinget.

Utstyr

Fylkestinget styrkjer yrkesfaga ved å auke investeringsramma med kr 20 millionar kvart år i denne økonomiplanperioden til større utstyr på yrkesfag.